

Introducció

Aquesta anàlisi de premsa ha estat elaborada per La Marea, per encàrrec de les entitats impulsores de la campanya Verd o Fals (FETS, Justícia Alimentària Global, Opcions, ODG i LaCoordi). Consta de cinc parts: la definició del concepte greenwashing; les tècniques de greenwashing que utilitzen els grans bancs als mitjans de comunicació, una graella que contraposa el que diuen i el que fan, un apartat d'anàlisi dels seus patrocinis i l'anàlisi de deu mitjans de comunicació estatals en relació als continguts patrocinats, greenwashing i esdeveniments dels principals bancs de l'Íbex35. Aquest treball s'ha dut a terme amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i la Diputació de Barcelona, tot i que el seu contingut en cap cas no pot considerar-se com l'opinió d'aquestes institucions.

GREENWASHING

AL SECTOR BANCARI

1. QUÈ ÉS EL GREENWASHING

Rentada verda, ecoblanqueig, ecoblanquejament, rentada d'imatge verda, ecopostureig... Existeixen moltíssimes formes i combinacions per esmentar el que comunament es coneix (en anglès) com a *greenwashing*. Aquesta pràctica no és recent. Porta dècades sent utilitzada per infinitat d'empreses, institucions (públiques i privades) i fins i tot persones. Amb el pas dels anys busquen formes i canals nous per continuar explotant aquesta via, encara que la intenció sempre és la mateixa: fer creure que ells, el seu negoci o un producte concret és respectuós amb el medi ambient, el clima i el planeta. Tot i això –i per aquest motiu ho fan– mai ho són (almenys no en la mesura en què ho proclamen).

Les tècniques usades són múltiples. La més habitual és a través de la publicitat, ja sigui mitjançant anuncis i campanyes, patrocini d'esdeveniments o continguts patrocinats en mitjans de comunicació. Una altra forma molt comuna que tenen aquestes empreses i organitzacions de fer-se passar per *verdes* és invertint diners, recursos o esforços en determinades accions que es pressuposen a favor del medi ambient i el clima. No obstant això, si es compara amb la seva línia usual de negoci, és més el dany que fan que el que inverteixen en, suposadament, ajudar.

En l'última dècada ha augmentat la informació i la conscienciació al voltant de totes les qüestions que tenen a veure amb la cura dels ecosistemes i éssers que els habiten. I això les grans empreses, organismes i individus ho saben, per la qual cosa el *greenwashing* està present en el nostre dia a dia de manera constant. Saber detectar-lo, assenyalar-lo, enlletgir-lo i no caure en ell és clau perquè es deixi de recórrer a aquesta pràctica.

A continuació, ens centrem en les pràctiques de **rentada verda** dutes a terme per un sector amb un important impacte mediambiental i climàtic com és el bancari. Sense els seus diners, molts dels projectes que contribueixen a l'escalfament global i la pèrdua de biodiversitat no serien possibles. Ho saben, i per això busquen canviar aquesta percepció. Ho mostrem:

2. TÈCNIQUES GREENWASHING PRESENTS EN ELS MITJANS

Alguns exemples pràctics arran de l'anàlisi de mitjans

	SANTANDER	BBVA	CAIXABANK
Creure's aliens al problema. Carregar de responsabilitats a les persones.	<p>Una iniciativa pionera para medir (y compensar) la huella de carbono que generan tus compras y domiciliaciones Working Progress</p> <p>Seis innovadores proyectos que facilitan el ahorro y la educación financiera a toda la población</p> <p>La eficiencia energética en el hogar como clave para llevar un estilo de vida más sostenible</p> <p>Una forma de compensar la huella de carbono al alcance de todos</p>	<p>¿No te gustan los insectos? Tu supervivencia depende de ellos - BBVA Aprendemos Juntos 2030</p> <p>Cómo combatir el calor sin generar más consumo eléctrico</p> <p>Placas solares en el hogar: una decisión sostenible y necesaria a corto plazo</p> <p>Test de Verano: ¿Sabes cómo puedes ser más sostenible?</p>	<p>CaixaBank urge a la transparencia en la inversión de impacto y a "erradicar" las malas prácticas</p>

<p>Explicar només allò que els convé. Creure's part de la solució.</p>	<p>32.000 millones de euros en financiación verde: el apoyo de Banco Santander en 2021 para lograr la neutralidad climática Working Progress</p> <p>¿Sabías que un banco español es el líder mundial en financiación de proyectos de energías renovables? Working Progress</p> <p>Más de siete millones de euros destinados a proyectos de acción social, cultura y medioambiente</p>	<p>BBVA apuesta por la sostenibilidad en el sector agroalimentario</p> <p>Fondos Europeos Next Generation - Creando oportunidades con BBVA</p> <p>"En BBVA queremos ser el banco de las empresas que están definiendo el futuro"</p>	<p>CaixaBank, mejor banco en España y líder en responsabilidad corporativa en Europa Occidental</p>
<p>Sumar-se a debats o temes del moment.</p>	<p>Carne fabricada en laboratorio, huevos veganos, insectos, algas... Así cambiarán la innovación y la sostenibilidad nuestra manera de comer Working Progress</p> <p>Día Mundial del Medio Ambiente: el papel de la banca en una lucha global</p>	<p>La crisis energética disparará el consumo del hidrógeno verde</p>	<p>CaixaBank facilita el acceso a los Fondos Europeos</p>
<p>Blanquejar activitats perjudicials per al clima i el medi ambient.</p>	<p>Bienvenidos al circuito más sostenible de la F1: así es por dentro el Gran Premio de España</p>		

Sense dubte, Banco Santander és el banc anticlima i antisostenibilitat per excel·lència, i ho compensa sent l'entitat que més recursos i esforços destina a semblar tot el contrari.

3. EXEMPLES D'ALLÒ QUE DIUEN I ALLÒ QUE FAN

BANCO SANTANDER	
DIUEN...	FAN...
Es van comprometre a aplicar les anomenades polítiques de restricció de l'Àrtic. El 2019, Ana Botín va anar a l'Àrtic amb un programa de televisió per veure els efectes de l'escalfament global.	El 2016, any de la signatura de l'Acord de París, Banco Santander va destinar a projectes de petroli i gas en l'Àrtic 36 milions d'euros, mentre que el 2021 la xifra va ascendir a 220 milions d'euros, el que suposa un increment del 500% .
" Lluitem contra el canvi climàtic donant suport a la transició cap a una economia verda i disminuint la nostra petjada mediambiental".	Una recerca de l'ONG d'inversió responsable ShareAction posa en dubte les promeses i polítiques de "sostenibilitat" dels 25 bancs europeus més importants". Un d'ells és el Santander.
Entre els seus molts productes 'verds' estan els dedicats a "una mobilitat més verda". https://www.bancosantander.es/santander-sostenible	Banco Santander retorna a Fórmula 1 com a patrocinador de Ferrari. https://www.santander.com/es/sala-de-comunicacion/notas-de-prensa/2021/12/santander-sella-una-nueva-alianza-con-scuderia-ferrari#:~:text=El%20banco%20vuelve%20a%20la,21%20de%20diciembre%20de%202021
" Donem suport als objectius de canvi climàtic marcats en l'Acord de París"	"Banco Santander és el setè banc europeu que més diners ha invertit en els últims set anys (de 2016 al 2021) en projectes per a l'expansió de gas i petroli, amb uns 23.399 milions de dòlars, la qual cosa es tradueix en prop de 20.700 milions d'euros". https://shareaction.org/reports/oil-gas-expansion-a-lose-lose-bet-for-banks-and-their-investors

<p>"Has sentit parlar del <i>Greenwashing</i>? (...) En poques paraules, el terme anglosaxó <i>greenwashing</i> (rentada verda) és l'acció mitjançant la qual una empresa exagera, deliberadament, les seves credencials ecològiques, falsejant la seva gestió mediambiental i social".</p> <p>https://www.santanderassetmanagement.es/21-de-julio-informate-de-lo-que-esta-pasando/</p>	<p>La realitat és que és el banc espanyol que més continguts patrocinats té en els deu mitjans analitzats. En trobem mig centenar tenint en compte només el primer semestre de l'any.</p>
<p>"Bradesco, Itaú Unibanco i Santander llancen un pla conjunt per promoure el desenvolupament sostenible de l'Amazones".</p> <p>https://www.santander.com/es/stories/nuestra-contribucion-para-revivir-la-naturaleza-arasada</p>	<p>El Banco Santander va finançar a empreses càrnies brasileres relacionades amb la desforestació de l'Amazònia.</p> <p>https://www.climatica.lamarea.com/santander-carnicas-brasil-amazonia/</p>
<p>Santander, líder mundial en finançament d'energia renovable en el primer semestre.</p>	<p>Inverteix milions d'euros en empreses que viuen dels combustibles fòssils i fan lobby per retardar les energies renovables. Si es pren com a referència els últims anys, la multinacional fòssil més beneficiada pel banc d'Ana Botín és Shell, amb 5.563 milions d'euros de finançament. Altres empreses que superen els mil milions invertits són Petroleo Brasileiro SA, Petroleos Mexicanos, Saudi Arabian Oil, Cheniere Energy, BP, Ecopetrol i TotalEnergies.</p> <p>https://reclaimfinance.org/site/wp-content/uploads/2021/09/Drill_Baby_Drill_RF_Arctic_Report_23_09_2021.pdf</p>

<p>“El nostre compromís amb les finances sostenibles, més palesa que mai”.</p> <p>“A Santander, com a agent transformador del canvi, volem estar al costat d'ells en aquest camí. Per això, hem publicat el Sistema de Classificació de Finances Sostenibles; un document inspirat en la Taxonomia de la Unió Europea (UE), però complementats amb altres criteris verds i socials recollits en estàndards internacionals com els Principis dels Bons Verds i Socials de l'ICMA, l'Estàndard de Bons Climàtics o la Taxonomia de Febraban al Brasil per a adaptar-lo a la nostra presència geogràfica i sectorial”.</p> <p>https://www.santander.com/es/stories/nuestro-compromiso-con-las-finanzas-sostenibles-mas-patente-que-nunca</p>	<p>Són molts els projectes poc ètics en els quals està involucrat Santander. Un d'ells és Nigèria LNG Limited (NLNG), un complex de gas natural líquid situat a l'illa de Bonny, en el delta del Níger. Entre les instal·lacions es troben sis unitats de processament (trens), dos embarcadors d'exportació, vuit tancs d'emmagatzematge i sis gasoductes que travessen 110 comunitats. La planta és propietat de la Nigerian National Petroleum Corporation, Shell, Total i Eni.</p> <p>Quan el complex es va construir per primera vegada, les comunitats van ser reubicades en una zona de manglars recuperada, sovint amb l'ús de força militar. Expliquen que el nou emplaçament no admet fonts d'ingressos tradicionals, com la pesca i el cultiu de certes collites. A més, vint anys després, la població reubicada encara no ha rebut compensació.</p> <p>https://www.ran.org/wp-content/uploads/2021/03/Banking-on-Climate-Chaos-2021.pdf</p>
--	---

BBVA	
DICEN...	HACEN...
<p>“Prenent com a referència la definició que ofereix la Fundeu BBVA, <i>greenwashing</i> es podria entendre com l'estratègia publicitària utilitzada per determinades companyies per presentar-se, a elles i als seus productes, com a entitats respectuoses amb el medi ambient, sense ser-ho”.</p> <p>https://www.bbva.es/finanzas-vistazo/sostenibilidad/greenwashing-practicas-sostenibles-de-forma-enganosa.html</p>	<p>Justament el que critiquen. En el primer semestre de l'any s'han detectat en els deu mitjans analitzats fins a 40 continguts patrocinats. La majoria estan enfocats en els fons europeus.</p>

<p>“BBVA ha assumit el compromís de ser neutre en emissions de carboni el 2050 i aspira a alinear gradualment la seva activitat a l'Acord de París i a usar el seu rol com a banc per ajudar els seus clients amb finançament, assessorament i solucions innovadores, en la transició cap a un futur més sostenible inspirat pels Objectius de Desenvolupament Sostenible”.</p> <p>https://accionistaseinversores.bbva.com/wp-content/uploads/2022/03/BBVA_Informe_TCFD_Diciembre_2021_es.pdf</p>	<p>Des de la signatura de l'Acord de París, el 2016, l'entitat ha invertit uns 23.572 milions d'euros, sent el 34è banc a escala mundial que més recursos econòmics hi destina.</p> <p>https://www.climatica.lamarea.com/santander-aumenta-500-inversion-articulo/</p>
<p>“En la revisió de març 2021, BBVA va destacar el compromís de suprimir la seva exposició a clients del carbó el 2030 per als països desenvolupats i el 2040 globalment, mitjançant el diàleg amb aquests clients i el seguiment actiu de la seva cartera”.</p> <p>https://accionistaseinversores.bbva.com/wp-content/uploads/2022/03/BBVA_Informe_TCFD_Diciembre_2021_es.pdf</p>	<p>BBVA és el 15è banc europeu que més diners ha invertit en els últims set anys (de 2016 al 2021) en projectes per a l'expansió de gas i petroli, amb uns 9.500 milions d'euros.</p> <p>https://www.climatica.lamarea.com/santander-bbva-caixabank-bancos-fosiles/</p>
<p>En la revisió de desembre del 2020 va destacar: “La incorporació de noves activitats prohibides en projectes, com ara els de mines en fons marins, el transport de petroli i gas a l'Àrtic, així com grans preses que no es construeixen sota el marc de la World Commission on Dams (WCD)”.</p> <p>https://accionistaseinversores.bbva.com/wp-content/uploads/2022/03/BBVA_Informe_TCFD_Diciembre_2021_es.pdf</p>	<p>Igual que el Santander, ha incrementat la seva activitat econòmica a l'Àrtic, en concret un 100% més respecte al 2016. Durant aquest període, els diners destinats ascendeix als 76 milions de dòlars.</p> <p>http://www.bankingonclimatechaos.org/wp-content/themes/bocc-2021/inc/bcc-data-2022/BOCC_2022_vSPREAD.pdf</p>

CAIXABANK	
DICEN...	HACEN...

<p>“CaixaBank, empresa líder a Europa en la lluita contra el canvi climàtic, segons Financial Times”.</p> <p>https://www.caixabank.com/comunicacion/noticia/caixabank-empresa-lider-en-europa-en-la-lucha-contra-el-cambio-climatico-segun-financial-times_es.html?id=42784#</p>	<p>Des de 2016, any de la signatura de l'Acord de París subscrit per gairebé 200 països, l'entitat catalana ha invertit uns 5.000 milions d'euros en negocis relacionats amb petroli, gas i carbó.</p> <p>https://www.climatica.lamarea.com/santander-aumenta-500-inversion-artico/</p>
<p>“L'entitat defensa que la sostenibilitat ha d'estar integrada en el model de negoci de les organitzacions. Per aquesta raó, l'estratègia mediambiental conforma un dels cinc eixos del Pla de Banca Socialment Responsable. CaixaBank està compromesa amb el respecte a la sostenibilitat més enllà de les seves obligacions legals i té la gestió mediambiental integrada en la seva activitat de negoci”.</p> <p>https://www.caixabank.com/comunicacion/noticia/caixabank-empresa-lider-en-europa-en-la-lucha-contra-el-cambio-climatico-segun-financial-times_es.html?id=42784#</p>	<p>Més de 6.000 tones de CO₂ en vols de negocis, molts dels quals són innecessaris perquè es poden substituir per viatges amb tren o videotrucades.</p> <p>https://www.climatica.lamarea.com/empresas-contaminan-vuelos-innecesarios/</p>
<p>El CEO de CaixaBank, Gonzalo Gortázar, adverteix del risc del <i>greenwashing</i> perquè "soscava la credibilitat de tot l'esforç", i demana serietat enfront d'aquest fenomen.</p> <p>https://www.catalunyapress.es/texto-diario/mostrat/3784120/caixabank-advierite-riesgo-greenwashing-socava-credibilidad-todo-esfuerzo</p>	<p>Una desena d'articles patrocinats en els mitjans i mesos analitzats, diversos esdeveniments patrocinats i una gran quantitat d'articles de rentada verda. Una vegada més, els fons europeus són un tema recurrent, encara que en aquesta ocasió també s'aprofita per a lloar les accions 'positives' del banc en matèries de sostenibilitat.</p>

4. MÉS ENLLÀ DELS CONTINGUTS PATROCINATS

Altres eines usades per la banca per a rentar la seva imatge davant les atrocitats mediambientals i climàtiques que duu a terme.

Bons verds

Es tracta d'un instrument financer que s'utilitza per obtenir liquiditat a llarg termini a canvi de retornar als inversors la quantitat inicial invertida junt amb uns interessos prèviament fixats. A diferència d'altres bons, aquests tenen una finalitat *verda*, com el seu nom indica. És a dir, han de destinar-se a projectes per a fer front a la crisi climàtica i mediambiental.

Aquesta iniciativa va néixer l'any 2007 i, a priori, pot semblar una gran notícia i un avanç en l'objectiu de preservar el planeta. No obstant això, estem davant una altra eina emprada per a la **rentada verda**. Així ho assegura el mateix Banc Central Europeu (BCE), qui ha alertat en diverses ocasions que "els riscos de *greenwashing* mereixen ser vigilats". L'organisme xifra en 500.000 milions les emissions de deute d'aquest tipus, amb creixements del 20 i el 30% anuals.

Per evitar la rentada verda, des del BCE han proposat la creació d'un estàndard europeu per als bons verds que acreditin que financen realment inversions sostenibles en línia amb l'ambició mediambiental de la Unió Europea.

A Espanya, els tres grans bancs –Banco Santander, BBVA i CaixaBank– tenen molt present aquest instrument financer, què és usat en les seves comunicacions i campanyes per donar a entendre que la seva prioritat és finançar projectes respectuosos amb el planeta.

- Santander <https://www.santander.com/es/stories/que-son-los-bonos-verdes>
- BBVA <https://www.bbva.com/es/sostenibilidad/bbva-apuesta-al-verde/>
- CaixaBank <https://www.caixabank.com/es/accionistas-e-inversores/inversores-renta-fija/bonos-verdes.html>

Patrocinis

Són una manera efectiva que tenen les empreses de normalitzar les seves activitats, i constitueixen un clar exemple de *greenwashing*. Ho veiem diàriament a través d'anuncis en qualsevol plataforma, ja sigui al carrer, a la televisió, a internet o a la ràdio.

Un sector on abunda aquest tipus de pràctiques és el món de l'esport, el qual s'associa a accions i moments positius, d'aquí la gran presència de marques. En ell abunden tant la publicitat com els patrocinis, sigui d'equips o directament de competències.

Taula resum:

	PATROCINIS ACTUALS	PATROCINIS RECENTS
Santander	<ul style="list-style-type: none"> • Futbol: primera divisió masculina (LaLiga Santander), segona divisió masculina (LaLiga Smartbank); lliga per a persones amb discapacitat (LaLiga Genuine). • Fórmula 1: scuderia Ferrari • Esports: Campionat d'Europa de League of Legends (LEC), la Lliga Llatinoamèrica (LLA) i el Campionat Brasiler de League of Legends CBLOL al Brasil • Esdeveniments: moda, gastronomia, educació, música, teatre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Futbol: Champions League (fins al 2021) i Copa Libertadores
BBVA	<ul style="list-style-type: none"> • Futbol: lliga mexicana masculina i femenina (BBVA MX, Expansión BBVA MX i BBVA MX Femenil). • Educació: Fundéu BBVA • Gastronomia • Fundació • Premis 	<ul style="list-style-type: none"> • Futbol: Lliga masculina de España, Copa Libertadores, i els clubs argentins Boca Juniors i River Plate. • Bàsquet: NBA

CaixaBank	<ul style="list-style-type: none"> • Futbol: patrocinen a 16/20 equips de primera divisió masculina, i a més de la meitat dels equips de segona masculina i primera femenina. • Bàsquet: soci i patrocinador oficial de la Federació Espanyola de Bàsquet. • Altres: Comitè Paralímpic Espanyol (CPE) i proves atlètiques com maratons. • Esdeveniments culturals: Mobile World Capital Foundation i 'CaixaBank escolta València'. 	
-----------	--	--

En el futbol es concentra el nombre més gran de patrocini esportius per part d'empreses amb influència, ja sigui directa i indirecta, en la crisi climàtica. El banc dirigit per Ana Botín, per exemple, és patrocinador principal de la primera (LaLiga Santander) i segona divisió (LaLiga SmartBank) de la lliga de futbol masculina a Espanya, així com de LaLiga Genuine (competició reservada per a persones amb discapacitat).

La influència de l'entitat vermella traspasa les nostres fronteres en ser present també en la Champions League – màxima competició europea de futbol que va patrocinar fins al 2021– i en la Copa Libertadores de Llatinoamèrica.

I no sols es limita al món del futbol. [Banco Santander es va convertir el 2021 en nou patrocinador de l'escuderia Ferrari](#), amb qui ja va estar relacionat en el passat. Com a part d'aquest acord, l'entitat assegura que els assessoraran "en els seus objectius per a ser neutres en emissions de carboni l'any 2030". La veritat és que aquest esport és un dels més contaminants i nocius per al clima. No sols perquè es tracta d'una competició que consisteix a fer moure enormes vehicles amb ingents quantitats de combustible fòssil, sinó perquè es desenvolupa al llarg de tot el planeta, cosa que implica moure milers de persones i materials a l'any.

Més enllà de l'àmbit esportiu, Santander complementa els patrocini globals amb patrocini més locals, principalment enfocats en la cultura i l'entreteniment (art, teatre, música, gastronomia, etc.). Així mateix, són presents en noves formes d'entreteniment i negoci, sent patrocinadors principals del Campionat d'Europa de League of Legends (LEC), la Lliga Llatinoamèrica (LLA) i el Campionat Brasiler de League of Legends CBLOL al Brasil.

BBVA

Abans que Santander, la lliga de futbol era territori del banc liderat per Onur Genç. També van ser durant anys patrocinador de la NBA, així com de la Copa Libertadores i els clubs argentins Boca Juniors i River Plate. En l'actualitat, el que fos el 'banc dels esports' ha limitat la seva presència a Sud-amèrica. Allà encara patrocinen la lliga de futbol mexicana (anomenades BBVA MX, Expansió BBVA MX i BBVA MX Femenil).

Actualment, els patrocini del BBVA es concentren en el món de l'educació (Fundéu BBVA) o el de la [gastronomia](#), així com en la seva [fundació](#) o els seus [premis](#).

Tot això li serveix per tenir la capacitat de transformar l'opinió que es té sobre ella en determinats temes, així com influir en decisions que l'afecten.

CAIXABANK

El banc català és el preferit dels equips de futbol espanyol. Dels 20 equips que conformen LaLiga Santander (primera divisió), 16 tenen com a patrocinador a CaixaBank. Tots menys el Reial Madrid, el Celta de Vigo, l'Athletic de Bilbao i la Reial Societat. En segona i primera femenina, la presència de l'entitat també és àmplia en ser patrocinador oficial de més de la meitat de conjunts.

En bàsquet, CaixaBank és soci de la Federació Espanyola de Bàsquet i, com a patrocinador oficial, té presència de marca en l'equipament de les seleccions absolutes masculines i femenines, així com de categories inferiors (U21, U19, U18, U17 i U16). A més, són patrocinadors del Comitè Paralímpic Espanyol (CPE) i proves atlètiques com maratons.

Fora del món de l'esport, el banc presidit per Gonzalo Gortázar dona suport a "institucions educatives, econòmiques i culturals de reconegut prestigi", com per exemple el Mobile World Capital Foundation o 'CaixaBank escorta València'.

EL QUE FAN.

Notícies publicades a climatica.lamarea.com sobre els cinc bancs triats. En els textos es recullen els informes crítics publicats en els últims anys.

SANTANDER

Resum

El 2016 es va signar l'Acord de París, el pacte global més important fins avui per limitar l'augment de la temperatura. No obstant això, els esforços estan lluny de ser els necessaris. Moltes empreses continuen amb el seu model de negoci nociu per al clima i el medi ambient. És el cas del Banc Santander, que de manera indirecta és còmplice de l'escalfament global. I és que des de l'Acord, l'entitat presidida per Ana Botín [ha invertit 38.470 milions d'euros en empreses de combustibles fòssils](#). Només l'any 2021 van ser 7.100 milions d'euros a projectes que danyen el clima. Aquestes xifres fan que sigui el 22è banc que més diners ha destinat a projectes de petroli, gas i carbó a escala global.

Són especialment cridaneres les inversions per a projectes de perforació a l'Àrtic, sobretot tenint en compte que s'han compromès a aplicar les anomenades polítiques de restricció de l'Àrtic. En 2016, Banc Santander va destinar a projectes de petroli i gas en l'Àrtic 36 milions d'euros, mentre que en 2021 la xifra va ascendir a 220 milions d'euros, [la qual cosa suposa un increment del 500%](#).

Especialment cridaner és l'any 2019. Aquest any, que es van destinar 30 milions d'euros a negocis destructius per a l'Àrtic, Ana Botín va acudir a la regió gelada junt amb el conegut televisiu Jesús Calleja per gravar un programa sobre les conseqüències del canvi climàtic en la zona. Es tracta d'un clar exemple de *greenwashing*.

I no sols acaba a l'Àrtic la implicació del Santander en la deterioració del planeta. El banc espanyol més internacional està entre les entitats financeres europees assenyalades per invertir en empreses càrnies brasileres directament vinculades amb la desforestació de la selva amazònica.

El Santander va subscriure amb JBS, Marfrig i Minerva –empreses que acaparen tres quartes parts del bestiar que és criat i sacrificat a l'Amazònia brasilera– [uns 1.170 milions d'euros entre 2013 i 2019](#), majoritàriament a través de la compra de bons.

Unes xifres que el converteixen en el segon banc europeu amb un major finançament a aquestes tres empreses, només per darrere de la britànica HSBC. A escala global, l'entitat de Botí se situa en sisè lloc, per darrere de quatre bancs brasilers, a més de la ja citada HSBC.

Notícies:

[Estas son las empresas que más CO2 emiten con vuelos innecesarios](#). Maig 2022. Climática.

[Banco Santander aumenta un 500% su inversión en proyectos de perforación en el Ártico desde el Acuerdo de París](#). 30 març, 2022. Climática.

[Los grandes bancos europeos \(entre ellos Santander, BBVA y CaixaBank\) siguen enamorados del gas y el petróleo](#). 14 febrer, 2022. Climática.

[El Banco Santander y su papel en la deforestación desbocada en Brasil \(I\)](#). 24 novembre, 2021.

[El Ártico es una bomba climática y las compañías fósiles, bancos e inversores quieren que estalle](#). Setembre 2021. Climática.

[Banco Santander, BBVA y CaixaBank o cómo combatir la crisis climática a medias](#). Setembre 2021. Climática.

[Patrocinios deportivos: antes fue el tabaco, ahora empresas que dañan el clima - Climática](#). Abril 2021. Climática.

[El Banco Santander financió a empresas cárnicas brasileñas relacionadas con la deforestación de la Amazonia](#). Febrer 2021. Climática.

BBVA

Resum

El BBVA també destina grans quantitats de diners cada any per a projectes de combustibles fòssils. Des de la signatura de l'Acord de París de l'any 2016, l'entitat ha invertit uns [23.572 milions d'euros](#), sent el 34è banc que més recursos econòmics hi destina. I igual que el Santander, ha incrementat la seva activitat econòmica a l'Àrtic, en concret un 100% més respecte a 2016.

Notícies:

[Estas son las empresas que más CO2 emiten con vuelos innecesarios](#). Maig 2022. Climática.

[Banco Santander aumenta un 500% su inversión en proyectos de perforación en el Ártico desde el Acuerdo de París](#). 30 març, 2022. Climática.

[Los grandes bancos europeos \(entre ellos Santander, BBVA y CaixaBank\) siguen enamorados del gas y el petróleo](#). 14 febrer, 2022. Climática.

[Banco Santander, BBVA y CaixaBank o cómo combatir la crisis climática a medias](#). Setembre 2021. Climática.

[Patrocinios deportivos: antes fue el tabaco, ahora empresas que dañan el clima - Climática](#). Abril 2021. Climática.

CAIXABANK

Resum:

Encara que menys que Santander i BBVA, CaixaBank també contribueix a la crisi climàtica gràcies als diners destinats a projectes de combustibles fòssils. Des de 2016, any de la signatura de l'Acord de París subscrit per gairebé 200 països, l'entitat catalana ha invertit uns 5.000 milions d'euros en negocis relacionats amb el petroli, gas i carbó.

[Estas son las empresas que más CO2 emiten con vuelos innecesarios](#). Maig 2022. Climática.

[Banco Santander aumenta un 500% su inversión en proyectos de perforación en el Ártico desde el Acuerdo de París](#). 30 març, 2022. Climática.

[Los grandes bancos europeos \(entre ellos Santander, BBVA y CaixaBank\) siguen enamorados del gas y el petróleo](#). 14 febrer, 2022. Climática.

[Banco Santander, BBVA y CaixaBank o cómo combatir la crisis climática a medias](#). Setembre 2021. Climática.

[Repsol: contaminación, agujeros financieros... y poder fáctico en Tarragona - Climática](#). 2 juny, 2021.

EL QUE DIUEN.

Informes i articles dels mateixos bancs on es fa esment al canvi climàtic, al medi ambient o la transició energètica.

Santander

[Productos sostenibles y verdes – Banco Santander](#)

[Cambio climático | Banco Santander](#)

[Regulacion Sostenibilidad](#)

[Nuestro Compromiso | Banco Santander](#)

[Infórmate de lo que está pasando... - Santander Asset Management España](#)

BBVA

[“Greenwashing”: pràctiques sostenibles de forma engañosa | BBVA España](#)

[Sostenibilidad | BBVA](#)

Tenen un podcast: [Futuro Sostenible | BBVA](#) (tot el temps usen la paraula sostenible/sostenibilitat)

[La huella de carbono | BBVA España](#)

[Informe del Grupo de Trabajo de Divulgaciones Financieras sobre el Clima](#)

[Finanzas éticas: ahorrar e invertir en clave sostenible](#)

CaixaBank

[Estrategia medioambiental y climática | CaixaBank](#)

[¿Qué significa eco-friendly, eco-shame o eco-pride? Juny 2022](#)

[Sostenibilidad Archives - El Blog de CaixaBank](#)

[CaixaBank, empresa líder en Europa en la lucha contra el cambio climático, según Financial Times](#)

[Cambio climático | CaixaBank Research](#)

Banco Sabadell

[Compromiso Sostenible 1](#)

[Informes 1](#)

[Banco Sabadell y el medio ambiente](#)

[El Blog de Banco Sabadell: Sostenibilidad](#)

Bankinter

[Bankinter, empresa líder contra el cambio climático, según Financial Times](#) (CaixaBank diu que són ells)

[Impacto en el Cambio climático | Bankinter, uno de los bancos más sostenibles del mundo](#)

[Bankinter impulsa su nueva Estrategia de Cambio Climático](#)

5. FITXA TÈCNICA

Anàlisi de mitjans: continguts patrocinats, greenwashing i esdeveniments en deu mitjans de comunicació d'Espanya

Mètode de cerca emprat

NOM DEL BANC + SOSTENIBILITAT/CANVI CLIMÀTIC/TRANSICIÓ ENERGÈTICA + site: WEB DEL DIARI

Dates: de l'1 de gener de 2022 al 31 de juliol de 2022.

BANCO SANTANDER

El banc presidit per Ana Botín sol tenir una gran presència en els mitjans de comunicació a través de continguts patrocinats. No sempre és evident que l'article és pagat, ja que depèn del mitjà de comunicació en qüestió.

Els articles patrocinats solen fer referència a temes d'actualitat com la reforestació, els NFC, els plàstics i, en general, qualsevol projecte basat en la tecnologia com a salvadora de tots els problemes mediambientals. És habitual que un mateix article aparegui replicat en diversos mitjans en les seves versions digitals amb la finalitat d'abastar el màxim de públic possible.

Exemples en la premsa analitzada de continguts patrocinats:

- ELPAÍS

[CDMX, hacia la movilidad cero emisiones con 50 unidades eléctricas de Metrobús | Sociedad | EL PAÍS](#)

- EL MUNDO. Els seus continguts patrocinats s'inclouen dins de l'etiqueta 'Working Progress'

[Calcetines Mingo, ejemplo de innovación desde la España rural | UEStudio](#) ("EL MUNDO PARA SANTANDER")

[Cómo reciclar el plástico de las tarjetas de crédito: innovación sostenible del Banco al banco | Working Progress](#)

[Granos de trigo en tokens, créditos para los 'sinbanco', identidad digital descentralizada... La disrupción del blockchain y el metaverso en seis proyectos premiados | Working Progress](#)

[Carne fabricada en laboratorio, huevos veganos, insectos, algas... Así cambiarán la innovación y la sostenibilidad nuestra manera de comer | Working Progress](#)

[Coltán gallego para el impulso a la fabricación de chips europeos | Working Progress](#)

[Una iniciativa pionera para medir \(y compensar\) la huella de carbono que generan tus compras y domiciliaciones | Working Progress](#)

[32.000 millones de euros en financiación verde: el apoyo de Banco Santander en 2021 para lograr la neutralidad climática | Working Progress](#)

[¿Sabías que un banco español es el líder mundial en financiación de proyectos de energías renovables? | Working Progress](#)

- LA VANGUARDIA. Figuren com a 'En colaboración con Santander'.

[Convertir tarjetas bancarias en bancos o papeleras para contribuir a una economía más sostenible](#)

[El gran reto del GP de España: destacar por ser el circuito más sostenible de la Fórmula 1](#)

[Seis innovadores proyectos que facilitan el ahorro y la educación financiera a toda la población](#)

[Coches espectaculares y menos contaminantes: la transición ecológica de la F1 pasa por el emprendimiento](#)

[El 'filtro verde' laboral: los nuevos empleos que surgen del cambio climático](#)

[La España rural limpia los mares de plástico: el caso de los Calcetines Mingo](#)

[Corales, orcas y ecosistemas litorales: así se protegen las aguas de Ibiza y Formentera](#)

[Qué es la financiación verde, crecer en la dirección responsable con el cuidado del planeta](#)

[Cómo empezar una empresa de cero: así es el programa que asesora a jóvenes emprendedores](#)

[Mujeres y tecnología, suspenso en la asignatura con el futuro más brillante](#)

- EL PERIÓDICO

[Con paso firme hacia sus objetivos de banca responsable](#) (apareix el logotip del Santander, però nodiu que sigui contingut patrocinat)

[Sostenibilidad y emoción se dan cita en el circuito de F1 de Montmeló](#) ('Contingut patrocinat per Santander')

[Banco Santander convertirá sus tarjetas en mobiliario urbano](#)

[Concienciar para alcanzar una economía verde](#) (apareix el logotip de Santander, però no que sigui contingut patrocinat). Posa "Projecte elaborat per BECONTENT, propietat de Premsa Ibèrica". Pot semblar una ximpleria, però segur que molts no associen que sigui contingut patrocinat encara que aparegui només el logo.

<https://www.elperiodico.com/ideas/Alli-donde-estes/z-los-calzetines-que-fomentan-la-economia.html> (apareix el logo del Santander, però no que sigui contingut patrocinat). Posa "Projecte elaborat per BECONTENT, propietat de Premsa Ibèrica". Pot semblar una ximpleria, però segur que molts no associen que sigui contingut patrocinat encara que aparegui només el logo.

- LA RAZÓN. L'anomenen LR Content.

[Banco Santander busca junto a Fórmula 1 soluciones innovadoras para hacer la competición más sostenible](#)

[Día Mundial del Medio Ambiente: el papel de la banca en una lucha global](#)

[Santander Green Investment: hacia una economía baja en emisiones](#)

['Santander for the Seas', cuidando lo más valioso que tenemos: nuestro entorno natural](#)

- EL ESPAÑOL. 'POWERED BY Santander'.

[Seis historias inspiradoras para impulsar el crecimiento de los negocios](#)

['BeHealthy', el programa que vela por la salud de los empleados del Banco Santander](#)

[El sector agroalimentario, un factor clave para el crecimiento económico: este es el escenario en España](#) ("En colaboración con BS")

- EL CONFIDENCIAL. 'Ofrecido por BS'.

[Hacia un futuro mejor](#) (web especial amb articles de totes les temàtiques)

[¿El fin de los pesticidas en los alimentos? La alternativa almeriense que está acabando con ellos](#)

[Bioplásticos, combustible sostenible de aviación... Una segunda vida para los neumáticos después de la carretera](#)

[Una tecnología mallorquina apaga las luces y regula la temperatura de las grandes cadenas hoteleras](#)

[Arranca uno de los mayores planes de reforestación de España: 60 millones de árboles](#)

[Bienvenidos al circuito más sostenible de la F1: así es por dentro el Gran Premio de España](#)

[Qué preguntamos los españoles a Google sobre inversión](#)

[Calcetines con plástico del mar: así sobrevive esta pyme en un pueblo burgalés tras 120 años](#)

- EL DIARIO.ES

[La eficiencia energética en el hogar como clave para llevar un estilo de vida más sostenible](#)

[Más de siete millones de euros destinados a proyectos de acción social, cultura y medioambiente](#)

[Una forma de compensar la huella de carbono al alcance de todos](#)

[El camino hacia la banca responsable con el medioambiente y la economía verde](#)

[Así son las tarjetas ecológicas del Banco Santander](#)

['Doce visiones para un nuevo mundo', relatos para reflexionar e imaginar el futuro](#)

[Los profesionales del Banco Santander donan una parte de su nómina a causas solidarias](#)

No obstant això, és important destacar que les rentades verdes no es limiten únicament a continguts patrocinats. És possible trobar-se amb articles on es lloa la imatge del banc o una acció concreta sense que necessàriament estigui etiquetada com a contingut pagat. Aquests casos són fàcilment detectables perquè consisteixen a donar una notícia bona sobre un banc sense aportar context i obviant que són part del problema que intenten solucionar.

Exemples en la premsa analitzada de *greenwashing* no pagat:

- EL PAÍS

[190 bosques para compensar las emisiones de CO₂ de las empresas | Economía | EL PAÍS](#)

[Santander extenderá la formación obligatoria en sostenibilidad a toda la plantilla | Compañías | Cinco Días](#)

- EL MUNDO

[Motor verde: el mayor proyecto de reforestación de España comienza en Las Hurdes | Medio Ambiente](#)

- LA VANGUARDIA

[Santander dona 500.000 metros cuadrados de terreno al Ayuntamiento de Alcúdia para la recuperación de la zona húmeda del Estany des Ponts](#)

[El IBEX 35 se suma a la fiebre de la reforestación para compensar emisiones](#)

[Santander y EIT InnoEnergy colaboran para apoyar la innovación en energías verdes](#)

[Santander anuncia tres nuevos objetivos intermedios para descarbonizar sus carteras en los sectores de Energía, Acero y Aviación](#)

- EL PERIÓDICO

[Aliseda, Anticipa y el Santander se alían en la rehabilitación de viviendas](#)

- LA RAZÓN

[Santander apoya al sector agroalimentario con 2.175 millones de euros en la primera mitad del año](#)

[Las habilidades profesionales más demandadas](#)

[Santander Natura reinicia sus actividades para la conservación de los ecosistemas en España](#)

[Santander crea una sociedad verde para invertir 1.700 millones en renovables](#)

[Santander financia proyectos renovables con una capacidad de generación de energía equivalente al consumo anual de 9,2 millones de hogares](#)

[Santander dona terreno para recuperar la zona húmeda del Estany des Pont en Alcudia](#)

- ELESPAÑOL.COM

[Santander capitaliza la apuesta por la sostenibilidad](#)

[Santander lanza un fondo de renovables para los clientes 'retail' de su banca privada](#)

[Santander habilita una línea de 15 millones para los afectados por los incendios de Galicia](#)

[Ana Botín: "Tenemos una misión crucial: seguir apoyando a nuestras 180.000 pymes"](#)

[La banca aprovecha el tirón de los fondos europeos para potenciar la financiación de placas solares](#)

[La nueva forma de liderazgo a través de las redes sociales: el ejemplo de éxito de Ana Botín](#)

[Uber lanza su servicio de vehículos 100% eléctricos en la Comunidad de Madrid](#)

- ELCONFIDENCIAL.COM

[Banco Santander crea una sociedad que invertirá en empresas de energías renovables](#)

[Santander y Caixabank, dos de las entidades más activas del mundo en financiación sostenible](#)

A més, és important ressaltar una altra modalitat de *greenwashing*: els esdeveniments patrocinats. Alguns exemples del període analitzat:

- EL PAÍS

[El relato de un viaje sostenible: desde las finanzas verdes a la digitalización de la industria | Clima y Medio Ambiente | EL PAÍS](#)

[Premios Retina ECO 2022: el compromiso con la innovación de las empresas para respetar el medio ambiente | Economía | EL PAÍS](#)

- EL MUNDO

[El 80% de las emisiones tienen origen energético: "Si queremos descarbonizarnos, tendremos que empezar por la energía" | Economía](#)

- LA RAZÓN

[Siga en directo el II Foro Innovación de LA RAZÓN](#)

[El presidente de Vitartis subraya la "urgencia" del sector alimentario para garantizar el abastecimiento](#)

[Desarrollo sostenible: un futuro sin emisiones](#)

- EL ESPAÑOL

[Botín \(Santander\): "Debemos conservar nuestra soberanía sobre los datos, finanzas, telecomunicaciones o IA"](#)

BBVA

Igual que el Santander, BBVA és dels bancs espanyols que més diners inverteix en premsa si atenem la quantitat de continguts patrocinats, articles encoberts i esdeveniments que patrocinen.

Un fet a destacar amb l'entitat presidida per Carlos Torres Vila és que posseeix la Fundació BBVA, la qual li permet tenir major presència en els periòdics mitjançant els estudis que elaboren, si bé no deixa de ser una labor de rentada d'imatge.

Els articles patrocinats durant els primers mesos de l'any acostumen a estar enfocats en els fons europeus fins al punt de tenir pàgines webs específiques. Alguns exemples en els mitjans estudiats:

- EL PAÍS

[La búsqueda de Europa | BBVA OpenMind y EL PAÍS](#)

[Una historia de resiliencia - BBVA Aprendemos Juntos 2030](#)

[La Antártida, un continente para la paz y la ciencia - BBVA Aprendemos Juntos 2030](#)

[¿No te gustan los insectos? Tu supervivencia depende de ellos - BBVA Aprendemos Juntos 2030](#)

- EL MUNDO. El diari té al junt amb BBVA una pàgina web especial titulada 'BBVA COMPARTINT CONEIXEMENT. EXPERIÈNCIA I INSPIRACIÓ PER A EL MUNDO EMPRESARIAL'.

[El autoconsumo energético, una opción cada vez más común entre las empresas ~ Compartiendo Conocimiento](#)

AUTOCONSUM

[Fondos europeos Next Generation: el impulso definitivo para la digitalización de tu pyme ~ Compartiendo Conocimiento | El Mundo](#)

FONS EUROPEUS

[Los grandes desafíos y oportunidades de la movilidad eléctrica ~ Compartiendo Conocimiento](#)

MOBILITAT ELÈCTRICA

[La apuesta por la eficiencia energética de las pymes españolas ~ Compartiendo Conocimiento](#)

EFICIÈNCIA ENERGÈTICA

[Claves para mejorar tu huella de carbono como empresa ~ Compartiendo Conocimiento](#) PETJADA DE CARBONI

[La tesorería bajo control en plena reinversión ~ Compartiendo Conocimiento](#) NO CC

[El Celler de Can Roca, el triunfo de una empresa familiar ~ Compartiendo Conocimiento | El Mundo](#) NO CC

[Cómo transformar tu empresa con el programa Kit Digital](#) NO CC

[Las empresas agrícolas españolas se suman a la revolución ecológica ~ Compartiendo Conocimiento](#) VIVÈNCIES EMPRESARIALS

Així mateix, tenen una altra secció patrocinada anomenada 'Un món en moviment. "Aquest és un projecte d'Unitat Editorial per a BBVA", diu la web:

[Un mundo en movimiento](#)

[Claves para sacar partido a tu ahorro en 2022 | Un mundo en movimiento](#)

[Hacia dónde va la movilidad del futuro | Un mundo en movimiento](#)

- LA VANGUARDIA. Hi són d'una forma molt subtil, un lector normal no s'adonaria que és pagat.

["En Fitplanet transformamos botellas de plástico en ropa deportiva y de baño"](#)

- EL PERIÓDICO

Continguts patrocinats sobre els fons europeus:

[Sostenibilidad y digitalización: Mañana no viviremos igual](#)

[Cómo combatir el calor sin generar más consumo eléctrico](#)

[Test de Verano: ¿Sabes cómo puedes ser más sostenible?](#)

[Fondos Europeos Next Generation - Creando oportunidades con BBVA](#)

[Repensar las ciudades hacia una sostenibilidad inteligente](#)

[Tres experiencias en vehículo eléctrico y una misma conclusión: vale la pena](#)

[La crisis energética disparará el consumo del hidrógeno verde](#)

[Placas solares en el hogar: una decisión sostenible y necesaria a corto plazo](#)

[¿Cómo acceder a los fondos europeos como pyme?](#)

[Kit Digital: ¿Vale la pena digitalizarse? Dos empresas explican sus casos de éxito](#)

[¿Cómo aprovechar los fondos Next Generation? 6 ayudas que mejorarán tu vida](#)

Altres continguts patrocinats:

[BBVA apuesta por la sostenibilidad en el sector agroalimentario](#)

[Esto es todo lo que puedes ahorrar cada mes si instalas placas solares en casa](#)

- ABC

Entrevistes en col·laboració amb la Fundació BBVA:

[Chris Field: «Frenar el calentamiento no enfriará la Tierra» | XLSemanal](#)

[José Ignacio Latorre Pionero de la computación cuántica «La inteligencia artificial se sentará en el Consejo de Ministros](#)

[Licia Verde: «Entender el universo exige pasarse al lado oscuro» | XLSemanal](#)

[«Los gobiernos tendrán que 'reeducar' a mucha gente»](#)

[Francis Mojica Sabio 16 | Pionero de la edición genética «La palabra 'CRISPR' la inventé yo. Si me dieran un céntimo cada vez que se usa, estaría forrado](#)

[Katalin Karikó Sabio 02 | La bioquímica que salvó al mundo «Si no me hubieran tratado tan mal, no existiría la vacuna de ARN contra la Covid](#)

- EIDIARIO.ES. Contingut ofert per BBVA'.

[Inmaculada Catalá: "La cultura corporativa en BBVA pasa por que todos los empleados tengan oportunidades de crecer"](#)

["En BBVA queremos ser el banco de las empresas que están definiendo el futuro"](#)

[Estudiantes vascas participan en el programa de liderazgo de BBVA e Inspiring Girls](#)

['Making cities 2030', el evento en el que los jóvenes crean ciudades sostenibles](#)

És cridaner l'alt nombre d'articles que, si bé podrien ser perfectament pagats per la labor de publicitat que fan, no apareixen marcats com a tal. Són pur *greenwashing* en reproduir únicament el que el banc vol. Així mateix, BBVA, gràcies als seus premis i esdeveniments patrocinats, aconsegueix ser associada a determinades idees i accions 'verdes'. Alguns exemples d'aquests articles:

- EL PAÍS. Tots aquests continguts apareixen en el mitjà especialitzat en economia del grup, Cinco Días.

[BBVA entrega los premios futuro sostenible | Compañías | Cinco Días](#)

[BBVA, finanzas más sostenibles | Extras | Cinco Días](#)

[BBVA crea un área de mercados de carbono en su banca de inversión](#)

[BBVA invierte 18,5 millones en el fondo Lowercarbon | Mercados | Cinco Días](#)

[BBVA ofrecerá a empresas y particulares acceder a créditos de carbono | Compañías | Cinco Días](#)

[Javier Rodríguez Soler \(BBVA\): "La sostenibilidad es el mayor reto y la mayor oportunidad de negocio" | Compañías | Cinco Días](#)

[BBVA implanta una plataforma para gestionar su huella de carbono en la nube | Compañías | Cinco Días](#)

[BBVA plantea que España sea exportador de energía a Europa | Compañías | Cinco Días](#)

[BBVA afronta 2022 como uno de los bancos más rentables y eficientes de la zona euro | Compañías | Cinco Días](#)

[La sostenibilidad replantea las finanzas | Compañías | Cinco Días](#)

[La mayoría de los españoles cree que habría que actuar contra el cambio climático con la misma urgencia que contra el coronavirus | Clima y Medio Ambiente | EL PAÍS](#)

[BBVA asciende por primera vez a la primera posición entre los bancos en el Dow Jones Sustainability | Compañías | Cinco Días](#)

[BBVA reduce un 50% la emisión de CO2 en sus CPD con el apoyo de IBM | Compañías | Cinco Días](#)

Hi ha molts exemples, resulta inviable agregar-los tots:

https://www.google.com/search?q=bbva+%2B+sostenibilidad+site:elpais.com&newwindow=1&rlz=1C5CHFA_enES989ES989&tbs=cdr:1,cd_min:2022,cd_max:2022&sxsrf=ALiCzsY0B69whgn8ZfJpqDR8B20G6B6QA:1660644752557&ei=kG37YtDHIZL4lwTI0LDwDg&start=10&sa=N&ved=2ahUKEwiQz8vki8v5AhUs_IUKHWUoDO4Q8NMDegQIARBS&biw=1440&bih=658&dpr=2

- 20 MINUTOS

[Los concesionarios que compensan las emisiones de tu coche durante toda su vida útil](#)

- EL MUNDO. Com ocorre amb altres mitjans, es fan ressò dels premis i estudis de la Fundació BBVA:

[Premio a cinco trabajos españoles que han impulsado avances relevantes en la estadística y la ciencia de datos](#)

[La Fundación BBVA apoya 35 proyectos de investigación](#)

[El cambio climático es más grave que el covid para la mayoría de españoles | Medio Ambiente](#)

[Sólo medimos tres de cada 10 toneladas de CO2 que emitimos: mandar un correo también contamina | Medio Ambiente](#)

[Así trabajan los detectives del hielo: "El cambio climático es el enemigo común"](#)

[La Fundación BBVA premia soluciones a los retos de la humanidad: "La ciencia debe ser una apuesta a largo plazo"](#)

[Amortización en menos de cinco años y una inversión inicial de 5.000 euros: así será el futuro del autoconsumo en España | Medio Ambiente](#)

- LA VANGUARDIA. Fundació i estudis BBVA.

["Los glaciares de las latitudes bajas se derretirán más rápido"](#)

[Plantar cara a la pandemia y preservar el planeta tienen premio](#)

[La Fundación BBVA apoya 35 proyectos de investigación en disciplinas como matemáticas o biomedicina](#)

[Los españoles anteponen la crisis climática al crecimiento económico](#)

[La ola de calor no es 'fake', por Jordi Juan \(director de LV\)](#)

[Infraestructura verde puede ofrecer una oportunidad al cobre de Perú](#)

- EL PERIÓDICO

[Sostenibilidad en la empresa: la visión de BBVA, Wallbox y El Celler de Can Roca](#)

[Nueva edición de los premios a las pymes y autónomos más innovadoras en medioambiente](#)

[Innovar, la clave para el aterrizaje de la economía circular](#)

- ABC

[Los españoles creen que la crisis climática es más grave que la del coronavirus](#)

[Los glaciólogos que certificaron la velocidad sin precedentes del cambio climático ganan el premio Fronteras](#)

[Los premios Fronteras vuelven a ensalzar a la ciencia y la cultura como motor de cambio](#)

[Los Thompson, el matrimonio septuagenario que continúa rescatando las memorias del hielo](#)

[Judea Pearl El padre de la Inteligencia artificial «Los robots hablarán entre ellos, tendrán voluntad propia, deseos... No sé qué le sorprende de esto](#)

[Drew Weissman, inmunólogo y 'padre' de la vacuna contra el Covid-19: «Recibo amenazas de muerte todas las semanas»](#)

[Se busca a los mejores agricultores y ganaderos sostenibles de España - Agrónoma](#)

[Así se cultiva el aceite de oliva ecológico de las estrellas](#)

[I Cantero de Letur, Bealar y Eco granja La Pradera, empresas de la región premiadas por BBVA](#)

- LA RAZÓN

[Microfinanzas BBVA: la primera fundación del mundo en contribuir a la igualdad de género](#)

- EL ESPAÑOL. Molts dels continguts que destil·len rentada verda són sobre la base de la Fundació BBVA.

[Los sabios que predicen el calentamiento global con el hielo de los glaciares, premio Fundación BBVA](#)

[Del cáncer al cambio climático: cinco proyectos españoles premiados por la Fundación BBVA](#)

[Premio Fronteras en Cambio Climático para un estudio sobre el retroceso del hielo de los glaciares](#)

[Ocho de cada 10 españoles piden medidas para el clima tan urgentes como las tomadas en pandemia](#)

[Estos son los 35 proyectos en matemáticas, ciencias, biomedicina y filosofía que apoya la Fundación BBVA](#)

[BBVA ficha a una excomisaria europea 'verde' como consejera](#)

[Los Premios Fronteras ensalzan el "poder" de la ciencia y la cultura contra las "disrupciones globales"](#)

[Lista la III edición de los Premios Mejores Productos Sostenibles de BBVA](#)

[Huevos toledanos, azafrán de Cuenca y yogur de Letur, premiados por BBVA](#)

- EL CONFIDENCIAL

[La descarbonización, una "oportunidad histórica" para que las empresas sean más competitivas](#)

[Europa ha destinado 193.700 millones de euros para frenar el cambio climático](#)

[Estas fueron las intervenciones claves de la II Jornada de Inversión Alternativa](#)

- EL DIARIO.ES

[Fondos europeos de recuperación: Qué objetivos afronta nuestro país](#)

Premis (gernans Roca):

[Unos huevos toledanos, un azafrán de Cuenca y un yogur de Albacete, premiados por el BBVA y los hermanos Roca por su sostenibilidad](#)

[BBVA y el Celler de Can Roca buscan a los mejores productores agroalimentarios sostenibles de 2022](#)

[Los hermanos Roca incluyen la harina de espelta de Guadalajara en la receta de 'Gastronomía sostenible'](#)

CAIXABANK

Durant el primer semestre de l'any, els continguts patrocinats del banc català són menys en comparació amb Santander i BBVA. Igual que en casos anteriors, algunes 'notícies' pagades es repeteixen en diferents periòdics digitals i recorren a pàgines personalitzades. Una vegada més, els fons europeus són un tema recurrent, encara que en aquesta ocasió també s'aprofita per a lloar les accions 'positives' del banc en matèries de sostenibilitat.

Exemples en la premsa analitzada de continguts patrocinats:

- EL PERIÓDICO

[CaixaBank facilita el acceso a los Fondos Europeos](#)

[CaixaBank participa en el 4YFN](#)

- EL ESPAÑOL

[CaixaBank, mejor banco en España y líder en responsabilidad corporativa en Europa Occidental](#)

Secció pròpia anomenada ENCLAVE ODS (Patrocinada per Fundació LaCaixa): [Enclave ODS - Objetivos de Desarrollo Sostenible - ONU - EL ESPAÑOL](#)

- EL CONFIDENCIAL

[Los tres ejes de CaixaBank en su camino hacia la sostenibilidad](#) (“Ofrecido por CaixaBank”)

- EL DIARIO.ES

[CaixaBank subraya que las cooperativas agro-alimentarias son “los principales motores económicos” de las localidades en las que están implantadas](#)

[Estos son los aspectos mejor valorados a la hora de determinar la excelencia de un banco](#)

[AgroBank financia con más de 1000 millones de euros el sector agroalimentario de Castilla-La Mancha durante 2022](#)

[22.000 plantas, grandes árboles en el aire: así será el primer bosque vertical de nuestro país](#)

Resulta cridaner el nombre d'articles que podrien passar per continguts patrocinats, però que no apareixen etiquetats com a tal. Molts són directament reproduccions de les notes de premsa que hi ha en la mateixa web corporativa del banc. Destaquen els textos que fan referències a premis, finançaments i bon fer de l'entitat. També un del mateix CEO de CaixaBank urgint a posar fi al greenwashing.

Exemples d'articles que suposen una rentada d'imatge verda per al banc:

- 20 MINUTOS

[Baleària firma con CaixaBank la primera financiación sostenible del sector marítimo en España](#)

- EL MUNDO

[Aranda de Duero crea el I Foro Rural del Clima](#)

[Proyecto Rubare Burgos con África se reparte 15.000 de ayuda de La Caixa con la segoviana Pequesdeoro](#)

[Castilla y León reconoce a sus mejores talentos innovadores](#)

[CaixaBank financia al sector agroalimentario de Castilla y León con 1.083 millones de euros en el primer semestre del año](#)

- LA VANGUARDIA

[Atom gana la segunda edición del imaginPlanet Challenge de CaixaBank](#)

[CaixaBank, elegido mejor banco en financiación sostenible en España 2022 por la revista 'Global Finance'](#)

[CaixaBank, líder en financiación sostenible en Europa en el primer semestre de 2022](#)

[CaixaBank es el primer banco español en adherirse a Principios de Poseidón](#)

[La empresa Sonae Arauco firma su primera financiación sostenible con un crédito de 184 millones liderado por CaixaBank](#)

[CaixaBank urge a la transparencia en la inversión de impacto y a “erradicar” las malas prácticas \(EL CEO PARLANT D'ACABAR AMB EL GREENWASHING\)](#)

[CaixaBank financió al sector agroalimentario con 14.415 millones hasta junio, un 85% más que en 2021](#)

[imagin \(CaixaBank\) recoge la primera tonelada de residuos del mar a través de contenedores marinos flotantes](#)

[Agrobank aumenta un 85 % la financiación al sector en primer semestre de 2022](#)

- EL PERIÓDICO

[CaixaBank: digitalización, sostenibilidad y talento](#)

[La sostenibilidad medioambiental se lleva el 40% de los fondos europeos en 2022 \(estudi CaixaBank Research\)](#)

- ABC

[CaixaBank apoya a cinco ONG con 15.000 euros para cada una a raíz de la involucración de sus empleados • Sevilla Solidaria](#)

[La empresaria Coral Zamora de la Cruz, ganadora de los 'Premios Mujer Empresaria CaixaBank 2022' en Andalucía Occidental](#)

[Quique Dacosta, reconocido por la Fundación Conexus](#)

[Estudiantes españoles llevan el hidrógeno verde a casa](#)

[El Coosur Betis, el Ayuntamiento de Sevilla y la Fundación La Caixa estrenan las primeras 'canastas solidarias'](#)

[Casi 70 empresas y entidades se adhieren a la iniciativa verde ECity en Sevilla](#)

- LA RAZÓN

[Caixabank plantea generar 9.000 millones de capital en tres años y una rentabilidad del 12%](#)

[Todos contra el carbón pero con el carbón](#)

[Gortázar \(CaixaBank\) reivindica la importancia de que los fondos europeos lleguen a tiempo, pero sobre todo “de manera adecuada”](#)

[CaixaBank dispara su financiación sostenible hasta los 31.375 millones en 2021, un 150% más que el año anterior](#)

[AgroBank financia con casi 3.000 millones al sector agroalimentario andaluz](#)

- EL ESPAÑOL

[Global Finance selecciona a Caixabank como mejor banco español en 2022](#)

[CaixaBank abre sus fondos de impacto con BlackRock a todo el público al bajar el mínimo de inversión a 6 euros](#)

[La Fundación “la Caixa” impulsa 19 proyectos españoles de ONGD en países en desarrollo](#)

[Fundación 'la Caixa' lanza 4,5 millones de euros en convocatorias sociales para la Comunidad de Madrid](#)

[CaixaBank financia al sector agroalimentario de Navarra con 785 millones de euros](#)

[AgroBank financia al sector agro de Castilla-La Mancha con 1.070 millones en el primer semestre](#)

- EL CONFIDENCIAL

[Santander y Caixabank, dos de las entidades más activas del mundo en financiación sostenible](#)

[CaixaBank, elegido mejor banco en España por la revista Euromoney](#)

- ELDIARIO.ES

CaixaBank també inverteix temps i diners a patrocinar diferents esdeveniments en col·laboració amb els mitjans de comunicació i altres entitats. Els fons europeus i el turisme (tots dos temes lligats a la COVID) són les principals temàtiques. Alguns exemples d'aquest any estudiat:

- ABC

[Foro Next Spain: las pymes proyectan su futuro](#)

- EL CONFIDENCIAL

[Foro 'Destinos turísticos a debate: sostenibilidad, digitalización y rentabilidad'](#)

[Así fue el foro 'Destinos turísticos a debate: sostenibilidad, digitalización y rentabilidad'](#)

[Este es el perfil del nuevo turista: reserva con poca antelación, es exigente y gasta más](#)

[Sostenibilidad y nuevas experiencias: por qué el turismo debe adaptarse a los 'millennials'](#)

- ELDIARIO.ES

[Comienza en Tenerife el Campus África 'Cambio Climático, salud global y desarrollo sostenible: la perspectiva atlántica'](#)

[Volvemos: Un país de turismo - Eventos elDiario.es](#)

BANCO SABADELL

El nombre de continguts patrocinats en els mitjans analitzats és elevat, sobretot en EL PAÍS, on hi ha un gran nombre d'articles dedicats als fons europeus. Així mateix, destaca que molts estan centrats en l'economia i finances "sostenibles".

A continuació, exemples de continguts patrocinats:

EL PAÍS [Banco Sabadell ha publicat moltíssims reportatges centrats en els Fons Europeus. Al principi apareix que és contingut patrocinat. Tenen dos tipus de 'seccions': 'Fons Europeus. La guia' i 'Estar on estiguis].

[El momento de la energía solar | Fondos europeos. La guía | EL PAÍS](#)

[Tu casa contra el cambio climático | Fondos europeos. La guía | EL PAÍS](#)

[PERTE Agroalimentario: ¿cómo acceder a los fondos europeos? | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Las preguntas más frecuentes al acceder a las ayudas europeas | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Las ayudas europeas para impulsar mi negocio que ya están en marcha | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Las preguntas más frecuentes al acceder a las ayudas europeas | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Paneles solares: Los beneficios del fondo europeo Next Generation EU para el autoconsumo eléctrico en las empresas | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Cinco errores habituales al digitalizar un negocio | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Préstamos, renting y subvenciones: Todos los tipos de financiación a los que puede acceder un negocio | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Programa Kit Digital: cómo acceder a las ayudas europeas para digitalizar un negocio | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

[Las tendencias laborales y tecnológicas que vienen | Estar donde estés | EL PAÍS](#)

- EL MUNDO

[Reformar el hogar sin morir \(financieramente\) en el intento | UEStudio](#) (“Aquest text ha estat desenvolupat per UE Studio, signatura creativa de branded content i màrqueting de continguts d'Unitat Editorial, per a BANCO SABADELL”).

- LA VANGUARDIA (en les tres primeres només apareix el logo i en l'última la següent frase: “Impulsat per l'equip de Brandslab de Godó Strategies i Digital Bakers”)

[Acompañando a los clientes hacia la sostenibilidad](#)

[Finanzas verdes: Cómo un banco también puede luchar contra el cambio climático](#)

[Las 'start-ups' también se pasan al verde](#)

[La economía que se moja por la sostenibilidad | La vanguardia](#)

- EL PERIÓDICO

[Las ayudas de la PAC 2022 serán más accesibles a los productores](#)

- EL CONFIDENCIAL (“Ofrecido por BS”):

[65.000 millones de euros en finanzas sostenibles: la hoja de ruta de Banco Sabadell para 2025](#)

- EL DIARIO.ES

[La economía sostenible como motor de la lucha contra el cambio climático](#)

[¿Tienes una 'startup'? Cinco inversoras te dan las pistas para conseguir financiación](#)

Encara que no estan, a priori, patrocinats, suposen clarament una rentada d'imatge per a l'entitat bancària. Molts dels articles són un còpia i pega de notes de premsa, per la qual cosa no s'inclou cap aspecte crític o discordant. La majoria són de tall econòmic. Alguns exemples:

- EL PAÍS

[Banco Sabadell invertirá 200 millones en renovables hasta 2026 | Compañías | Cinco Días](#)

[Lluvia de euros para regar el crecimiento de las pymes | Economía | EL PAÍS](#)

- LA VANGUARDIA

[Banco Sabadell celebra su primer hackatón de sostenibilidad](#)

[El Sabadell se compromete a financiar con más de 15.000 millones a microempresas entre 2021 y 2025](#)

[Cepsa impulsará el plan de sostenibilidad del Barcelona Open Banc Sabadell](#)

[La Fundación Banco Sabadell crea el Premio a la Sostenibilidad Marina para impulsar la investigación científica](#)

[El Banco Sabadell compensa sus emisiones de CO2 con la inversión en proyectos forestales en España](#)

[Banco Sabadell invierte en proyectos forestales para compensar su emisión CO2](#)

[BME admite a negociación un nuevo bono sostenible de la Comunidad de Madrid por 1.000 millones](#)

[El Sabadell y Forestalia firman un contrato a largo plazo por el que el banco adquirirá 45 gigavatios renovables anuales](#)

[Banco Sabadell entra con un 25 % en el capital de Doctor Energy](#)

[Banco Sabadell acuerda con Forestalia la compra de electricidad fotovoltaica](#)

[Las 'startups' invertidas por Banco Sabadell generan 1.600 empleos](#)

[El Sabadell se adhiere a la Alianza para la Contabilidad del Carbono en el Sector Financiero](#)

[Sabadell impulsa la emisión de bonos vinculados a objetivos sostenibles](#)

[Sabadell financia la instalación de placas solares de autoconsumo a clientes](#)

[Banco Sabadell financiará con 30 millones la construcción de los nuevos parques fotovoltaicos de Anasol en Andalucía](#)

- LA RAZÓN

[Banco Sabadell acompaña a sus clientes en su transición](#)

[Banco Sabadell refuerza su compromiso con la sostenibilidad y la lucha contra el cambio climático](#)

- EL ESPAÑOL

[Banco Sabadell acuerda con Forestalia la compra de energía renovable durante 12 años](#)

Banco Sabadell també és un habitual a l'hora de patrocinar esdeveniments. Aquests són alguns recents en col·laboració amb mitjans i entitats:

- EL PAÍS

[Nadia Calviño, protagonista del foro 'Fondos Europeos 2022: una oportunidad histórica para las pymes y los autónomos' | Economía | EL PAÍS](#)

- LA VANGUARDIA

[El factor humano es decisivo en las relaciones a largo plazo](#)

- EL PERIÓDICO

[Evento online | Transición de las empresas a una economía más sostenible](#)

- ABC

[La Andalucía tecnológica: formar talento propio o morir de éxito](#)

BANKINTER

Bankinter és, dels bancs espanyols més importants d'Espanya, el que menys destina a continguts patrocinats en els mitjans de comunicació. Durant el període estudiat no s'ha detectat cap (sí d'anys més enrere).

Tampoc s'han trobat molts exemples d'articles on es fa rentada verda de l'entitat:

- EL ESPAÑOL

[Bankinter lanza Ecuاليا, un fondo alternativo para altos patrimonios que invierte en sectores con alto potencial](#)

El mateix ocorre amb esdeveniments patrocinats. Únicament dos casos detectats:

- EL MUNDO

[Expansión premia la economía sostenible | Medio Ambiente](#) (amb el patrocini de Bankinter)

- EL ESPAÑOL

[Dancausa \(Bankinter\): "La banca puede jugar un triple papel en la gestión de los fondos europeos"](#)